

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΜΠΝΕΥΣΗ

Πολεμιστής στον κήπο

3' 52" χρόνος ανάγνωσης

[Ακούστε το άρθρο](#)

Prospect Cottage, ο μοναδικός κήπος και το σπίτι του σκηνοθέτη Ντέρεκ Τζάρμαν στη νοτιοανατολική ακτή της Αγγλίας. © VISUALHELLAS.GR

Δημήτρης Τσουμπλέκας

30.09.2020 • 07:00

«Καλύτερα πολεμιστής στον κήπο, παρά κηπουρός στον πόλεμο», είχε απαντήσει ο Μπρους Λι σε έναν μαθητή του, εξηγώντας γιατί προασπίζεται την ειρήνη ενώ διδάσκει μια πολεμική τέχνη. Τώρα, που τόσο πόλεμοι μαίνονται, μήπως είναι καιρός να επιστρέψουμε στον κήπο;

Με τις ιογενείς ειδήσεις να πυκνώνουν και τον ορίζοντα να κλείνει τριγύρω μας, ξαναθυμήθηκα την εμμονή με τα φυτά που με είχε πιάσει την περασμένη άνοιξη. Νομίζω πως όλοι μας εκείνες τις μέρες του περιορισμού κοιτούσαμε το πράσινο με μια νέα ένταση, με συγκέντρωση και προσοχή. Βρίσκαμε εκεί παρηγοριά και ηρεμία. Στο κάτω κάτω, δεν υπάρχει πιο αληθινή και ανακουφιστική αφήγηση για τον κύκλο της ζωής και του θανάτου από αυτή που μας προσφέρει ο φυτικός κόσμος. Το ίδιο σημαντικές είναι εξάλλου και οι ιστορίες των φυτών για την αλληλεξάρτηση, την ενσυναίσθηση και τη συνύπαρξη.

«Μακάρι να μην ξαναγίνει. Αλλά ας είμαστε ειλικρινείς. Πιστεύεις ότι πραγματικά δεν θα ξαναγίνει;» λέει ένας από τους ανώνυμους κηπουρούς στο βίντεο του Γιώργου Δρίβα που παρουσιάστηκε στον Κήπο του Μεγάλου Μουσικής, στην έκθεσή του «Δομές Συναισθημάτων». «Εγώ σου λέω ότι θα γίνεται όλο και πιο συχνά, θα μιλάμε αλλιώς κάθε φορά γι' αυτό, θα βρούμε νέες λέξεις», συνεχίζει. Το συγκεκριμένο βίντεο φέρει τον τίτλο «Aeonium», από το παχύφυτο του γένους Αιώνιο, το οποίο οι πρωταγωνιστές περιποιούνται σε ένα αποστειρωμένο θερμοκήπιο που θυμίζει νοσοκομείο.

«Δεν ζούμε χωρίς τα φυτά, ενώ το αντίθετο μια χαρά συμβαίνει», μας λέει η Μελ Χόγκαν στην πολυμεσική εγκατάσταση της Κυριακής Γονή στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση.

Στο έργο της «Κήπος Δεδομένων» η Γονή κινείται ανάμεσα στη μυθοπλασία και στις πρόσφατες επιστημονικές έρευνες, εξετάζοντας τη δυνατότητα αποθήκευσης ηλεκτρονικών δεδομένων στο DNA ζωντανών οργανισμών και συγκεκριμένα στο φυτό *Micromeria acrofoliata*, ένα μοναδικό, ενδημικό φυτό του βράχου της Ακρόπολης, που ξαναανακαλύφθηκε πρόσφατα, ενώ θεωρούνταν εξαφανισμένο για σχεδόν εκατό χρόνια.

«Ο παππούς μου είχε έναν μικρό κήπο όπου φρόντιζε τα φυτά και τα δέντρα του, τους μιλούσε πολύ τρυφερά, πάντα σε πρώτο πρόσωπο», λέει η Γονή περιγράφοντας τη συναισθηματική εκκίνηση του έργου της και συνεχίζει: «Η έννοια της κηπουρικής αφορά την –μάλλον ριζοσπαστική στις μέρες μας– πράξη της παροχής και της αποδοχής της φροντίδας».

Δεν είναι τυχαίο αυτό το ανανεωμένο ενδιαφέρον για τους κήπους και τα φυτά. Οι καλλιτέχνες-κηπουροί αφθονούν στην ιστορία της τέχνης. Από τον Μονέ και τον Νόλντε έως τον Κλέε και τον Λίμπερμαν, πάμπολλοι ζωγράφοι πρώτα φύτευαν και μετά ζωγράφιζαν.

Η κηπουρική ως δημοφιλής ασχολία της «πίσω αυλής» ξεκίνησε στα μέσα του 19ου αιώνα. Με την εκβιομηχάνιση να καλπάζει και τον κόσμο σε συνεχή αναβρασμό, οι αστοί βρήκαν παρηγοριά στον κήπο. Ήταν μια χειρονομία ηθικής τάξης: η αναζήτηση της αρμονίας και της ειρήνης σε έναν χαοτικό, κατακερματισμένο κόσμο. Ο κήπος ήταν συγχρόνως έμπνευση, διδασκαλία, ψυχαγωγία, θεραπεία και καταφύγιο.

Από τους πιο επίμονους καλλιεργητές της εποχής μας υπήρξε ο κινηματογραφιστής Ντέρεκ Τζάρμαν. Το 1986, στο απόγειο του πανικού για το AIDS, ο Τζάρμαν διαγνώστηκε θετικός στον ιό. Την ίδια χρονιά, αγόρασε ένα μικρό αγρόκτημα σε ένα ψαροχώρι της Νότιας Αγγλίας. Σε φωτογραφίες της εποχής το μέρος μοιάζει εντελώς αφιλόξενο: μια κατάμαυρη καλύβα σε έναν ανεμοδαρμένο ξερό χαλικότοπο και στο βάθος η απειλητική, θηριώδης παρουσία ενός πυρηνικού εργοστασίου. Ο Τζάρμαν, μέχρι τον θάνατό του το 1994, κατάφερε να μεταμορφώσει αυτή τη δυστοπία σε κάτι βαθιά συγκινητικό και αισιόδοξο, φυτεύοντας, καλλιεργώντας, φροντίζοντας.

«Ένας κήπος σε εγκαθιστά στην αιωνιότητα, έλεγε συχνά ο Ντέρεκ», σημειώνει η φίλη του συγγραφέας Olivia Laing. «Επίσης σε συνδέει με το μέλλον», συνεχίζει. «Όταν δεν ξέρεις πόσος χρόνος σου απομένει, η αίσθηση πως φυτεύεις κάτι που θα ανθίσει του χρόνου είναι βαθιά υποστηρικτική».

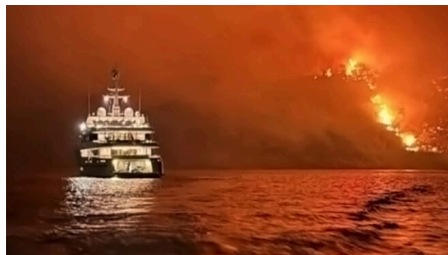
Ο νευρολόγος και συγγραφέας Όλιβερ Σακς έγραφε πως υπάρχουν μόνο δύο μη φαρμακευτικές θεραπείες για τους ασθενείς με χρόνια νευρολογικά προβλήματα: η μουσική και οι κήποι. Και ο πιο αφοσιωμένος κηπουρός της λογοτεχνίας, ο Έρμαν Έσσε, αφιέρωσε πολλά γραπτά του στους κήπους. Σε ένα από αυτά είναι εμφανής και η άλλη του αγάπη, η βουδιστική Ανατολή: «Όποτε ακούω τα δέντρα να θροϊζουν στον βραδινό αέρα, μια λαχτάρα για περιπλάνηση μου ραγίζει την καρδιά. Αν σταθεί και τα ακούσει κανείς σιωπηλός για ώρα, τότε κι αυτή η λαχτάρα για περιπλάνηση δείχνει τον πυρήνα και το νόημά της. Δεν είναι η επιθυμία να το βάλει κανείς στα πόδια μπροστά στον πόνο, όπως φαίνεται εκ πρώτης όψεως. [...] Τα δέντρα σκέφτονται πολύ, αναλυτικά και ήρεμα –καθώς ζουν και περισσότερο από εμάς– όσο εμείς δεν τα ακούμε. Αν όμως μάθουμε να ακούμε τα δέντρα, τότε η συντομία, η ταχύτητα και η παιδιάστικη βιασύνη των σκέψεών μας αποκτούν μια ευχαρίστηση που όμοιά της δεν υπάρχει. Όποιος μάθει να ακούει τα δέντρα παύει να λαχταρά να ήταν δέντρο. Δεν λαχταρά παρά να είναι αυτό που είναι».*

**Έρμαν Έσσε, «Ευχάριστες στιγμές στον κήπο», μτφ. Γιώτα Λαγουδάκου, εκδόσεις Καστανιώτη*

Σχετικά άρθρα

Μπελέρης: Παραμένει στη φυλακή μέχρι τον Οκτώβριο

ΕΛ.ΑΣ. για την πυρκαγιά στην Υδρα: Η Αστυνομία δεν αναμείχθηκε προανακριτικά στην υπόθεση

ΠΑΣΟΚ: Ο Χάρης Δούκας ζητά εκλογές τον Νοέμβριο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

- Εταιρικό Προφίλ
- Ταυτότητα
- Δημοσιογράφοι
- Ιστορικό Αρχείο
- Δελτία Τύπου

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Συχνές ερωτήσεις
- Αίθουσα Σύνταξης
- Κοινωνικές Αναγγελίες
- Προαγγελία γάμου
- Στοιχεία Επικοινωνίας

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

- Πακέτα Συνδρομής
- Ομαδικές Συνδρομές
- Εξυπηρέτηση Συνδρομητών

Εγγραφείτε

ePaper
Ξεφυλλίστε την έντυπη έκδοση

Newsletters
Τα νέα μας στο inbox σας

Εκδόσεις
Όλες οι εκδόσεις μας

Καθημερινή Summits
Συνέδρια διεθνούς βεληνεκούς

MONEY REVIEW γαστρονόμος VOGUE neolaia BLUEKEY GREECE IS ekathimerini.com

Όροι χρήσης

Πνευματική Ιδιοκτησία Περιεχομένου

Προστασία προσωπικών δεδομένων

Πολιτική cookies

Προτιμήσεις απορρήτου

Powered by:

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΝΕΕΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε. © 2014 - 2023

Πιστοποίηση Επιχείρησης
Ηλεκτρονικού Τύπου
Αριθμός Πιστοποίησης: 232348